

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

27 maart 2007

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heer Eloi Glorieux, de dames Mieke Vogels en Vera Dua
en de heren Rudi Daems, Jos Stassen en Jef Tavernier –**

betreffende de steunmaatregelen ter bevordering van een diervriendelijke landbouw

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Tinne Rombouts
aan de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw,
Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;
de heer Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts;
de heer Jacky Maes, mevrouw Els Robeyns;
de heren Karlos Callens, Jul Van Aperen.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;
de heer Mark Demesmaecker.

Zie:

1120 (2006-2007)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

DAMES EN HEREN,

De Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid behandelde op 20 maart 2007 het voorstel van resolutie van de heer Eloi Glorieux, de dames Mieke Vogels en Vera Dua en de heren Rudi Daems, Jos Stassen en Jef Tavernier betreffende de steunmaatregelen ter bevordering van een diervriendelijke landbouw.

1. Toelichting

De heer *Eloi Glorieux* beklemtoont dat het voorstel van resolutie in de eerste plaats handelt over steun aan landbouwers om de Europese normen voor dierenwelzijn te halen, om ze te motiveren om deze normen sneller te halen of om te voldoen aan nog strengere normen. Een aantal Europese richtlijnen wil een einde maken aan een aantal dierenvriendelijke praktijken. De indieners gaan ervan uit dat dieren levende wezens zijn met gevoelens, die ook pijn kunnen voelen en bijgevolg niet als louter economische objecten mogen worden gezien. Het gaat voor alle duidelijkheid niet om het invoeren van een verbod of een verplichting. Het voorstel van resolutie focust op drie aspecten: de varkenshouderij, de kippenkwekerijen en de eierproductie en tot slot de beschutting van dieren.

Wat de varkens betreft, werden in 2002 in België 5,6 miljoen biggen zonder verdoving gecastreerd. De reden hiervoor is de specifieke berengneur die bij 5 tot 15 percent van de gevallen bij het bakken of braden van een ongecastreerde beer van meer dan 85 kilogram vrijkomt. Deze geur wordt als onaangenaam ervaren door de consument. De manier waarop varkens momenteel nog worden gecastreerd in België betekent een inbreuk op de Europese richtlijn 2001/93/EG van 9 november 2001, waarin duidelijk gesteld wordt dat het castreren en het couperen van de staart bij dieren die ouder zijn dan zeven dagen, alleen toegestaan is als de ingreep onder anesthesie en met aanvullende langdurige pijnbestrijding wordt uitgevoerd door een dierenarts. De heer Glorieux toont een filmfragment waarbij te zien is hoe een varken wordt gecastreerd.

In Vlaanderen wordt veelal dergelijke castratie niet uitgevoerd door een veearts en zonder verdoving en dit soms tot op de leeftijd van vier weken. Dat dit bijzonder pijnlijk is, hoeft volgens de spreker geen betoog.

Van 2000 tot 2002 was op initiatief van de toenmalig federaal minister van Volksgezondheid, Consumentenzaken en Leefmilieu een 'werkgroep castratie' actief waarbij de verschillende actoren werden samengebracht: de sector zelf met de varkenskwekers,

dierenwelzijnsorganisaties, enkele wetenschappers en de overheid. Dit resulteerde in een principeverklaring waarin een aantal concrete engagementen werden aangegaan. Een eerste engagement was om vanaf 1 januari 2006 chirurgische castratie enkel nog onder verdoving te laten plaatshebben.

Ten tweede engageerden de partijen zich om vanaf 1 januari 2009 chirurgische castratie helemaal te vervangen door andere technieken, zoals immunoneutralisatie. Aan dit principeakkoord waren wel enkele voorwaarden verbonden maar ondanks die afspraken gebeurt meer dan een jaar later castratie echter nog veelal zonder verdoving. In andere landen worden technieken gebruikt die veel diervriendelijker zijn.

Een tweede aspect van het voorstel van resolutie betreft de huisvesting van kippen. Ook bij de kweek van kippen en bij de eierproductie wordt het dierenwelzijn geschaad. De Europese richtlijn voor legkippen verbiedt legbatterijen vanaf 2012. Sommige producenten pleiten voor uitstel of zelfs voor de intrekking van het batterijverbod. Veel kippenkwekers vervangen hun conventionele legbatterijen door zogenaamde verrijkte kooien die in 2012 nog wel toegestaan zijn door de EU. Het extra welzijn dat door dergelijke verrijkte kooien wordt gecreëerd is echter minimaal: ze beschikken namelijk over een luttel 50 cm² meer, dit is een extra oppervlakte van 10 bij 5 cm wat overeenkomt met een totale ruimte van ongeveer een A4-blad. Ze kunnen zich op dergelijke oppervlakte niet draaien, noch hun vleugels uitslaan. Er is ook geen ruimte voor typisch kippen-drag zoals nestbouwen, stofbaden, stokzitten en scharrelen.

Volière- of wintertuinsystemen zijn meer diervriendelijke systemen waarbij de kippen een vrije uitloop hebben. Heel wat grootwarenhuisketens schakelen nu over op een aanbod van uitsluitend scharreleieren.

Het derde deel van het voorstel van resolutie vraagt aandacht voor beschuttingsmogelijkheden voor vee. Vaak worden paarden, runderen en schapen onbeschermd in een wei gezet. In normale weersomstandigheden stelt dit geen probleem, maar wel bij volle zon of bij aanhoudende gure wind en slagregen. Het is noodzakelijk dat dieren 's zomers in de schaduw kunnen staan of bij slagregen kunnen schuilen. Een schuildak kan volstaan, een heuse stal is niet nodig.

Via het voorstel van resolutie vragen de indieners in eerste instantie met betrekking tot de huisvesting van varkens om de overschakeling die de EU tegen 2013 oplegt van het gangbare dierenvriendelijke boxsysteem naar een groepshuisvesting te bespoedigen en te vergemakkelijken, door twee steunmaatregelen. Ten eerste door te voorzien in goede informatie en

vorming over diervriendelijke alternatieven en ten tweede door het ondersteunen van landbouwers die kiezen voor het meest diervriendelijke groepshuisvestingsstelsel.

Wat de castratie van varkens en biggen betreft, vragen de indieners dat het principeakkoord dat werd afgesloten tussen de varkenssector, de dierenwelzijnsorganisaties, de overheid en een aantal wetenschappers effectief zou worden gerealiseerd. Het doel is om het chirurgisch castreren van biggen zonder verdoving en na-pijnbestrijding uit de wereld te helpen en castraties enkel te laten uitvoeren door een veearts. Dergelijke maatregel zou een kostprijs hebben van 1 euro per big. Dit is een verwaarloosbare kost op de totale prijs van een varken. Daarenboven moet het doel zijn om alles in het werk te stellen om het chirurgisch castreren van biggen tegen 2009 volledig overbodig te maken door het overschakelen op alternatieven voor chirurgische castratie.

Vervolgens vragen de indieners om met betrekking tot de kippenkwekerijen de overschakeling van de conventionele batterijkooisystemen naar meer diervriendelijke niet-kooihuisvestingsystemen die de EU tegen 2012 oplegt, te bespoedigen en te vergemakkelijken, door middel van twee steunmaatregelen. In de eerste plaats door het voorzien van goede informatie en vorming over de meest diervriendelijke alternatieven. Ten tweede door de kippenhouders die verdergaan dan de door de EU opgelegde minimumnormen en overschakelen naar de meest diervriendelijke niet-kooisystemen, zoals het wintertuinsysteem of een systeem van vrije uitloop of volière, in aanmerking te laten komen voor overheidssteun via bijvoorbeeld het VLIF (Vlaams Landbouw Investeringsfonds).

Tot slot vragen de ondertekenaars van het voorstel van resolutie om met betrekking tot de veeteelt de wet op de ruimtelijke ordening aan te passen om voor voldoende beschuttingsmogelijkheden tegen hitte, gure wind en regen te kunnen zorgen voor dieren die in een wei staan.

2. Bespreking

Mevrouw *Tinne Rombouts* wenst het verhaal van de heer *Eloi Glorieux* te nuanceren. Voor de CD&V-fractie is dierenwelzijn zeer belangrijk maar het verhaal moet echter in de juiste context worden geplaatst. Wat kippen en varkens betreft, is de normering voor dierenwelzijn op Europees niveau sterk uitgewerkt. Het gaat hier ook om economische sectoren. Indien de Vlaamse overheid verder gaat dan deze Europese normering dan verliezen de Vlaamse landbouwers hun concurrentiepositie en bijgevolg hun inkomen. Daarnaast zal de productie verschui-

ven naar andere landen waarbij de dieren allerm minst gebaat zijn. Daarom is het belangrijk dat dierenwelzijn Europees gereguleerd is en dat Vlaanderen zich houdt aan deze Europese normen. Zo werd het ook in het Vlaamse regeerakkoord afgesproken.

Momenteel voorziet de Vlaamse overheid in VLIF-steun voor groepshuisvesting in zeugenstallen en de volièrehuisvesting of grondhuisvesting in kippenstallen die voor 20 procent gesubsidieerd en bijgevolg gestimuleerd worden.

De spreker vindt het ook belangrijk dat dieren bij slecht weer beschutting hebben in de wei. Het is echter moeilijk voor te stellen dat landbouwers hun dieren niet goed verzorgen. Dieren zorgen namelijk ook voor het inkomen van de landbouwers.

Een aantal elementen in het voorstel van resolutie hebben betrekking op federale bevoegdheden maar mevrouw *Rombouts* begrijpt dat het voor de Groen!-fractie moeilijk is om het op dat beleidsniveau aan te kaarten.

De heer *Karlos Callens* verwijst naar de discussie die op 12 december 2006 reeds plaats had in de subcommissie naar aanleiding van twee vragen om uitleg over de rondetafelconferentie over biggencastratie (*Hand. VI. Parl. 2006-07, nr. C48*). Er zou een overleg worden georganiseerd met de betrokken partijen. Hij wil dit overleg alle kansen geven.

Wat de huisvesting betreft, kan niemand er een probleem mee hebben dat varkenshouders geïnformeerd worden over diervriendelijke alternatieven. Maar het zou de spreker verwonderen indien de betreffende organisaties al die tijd doof en blind zijn gebleven voor deze problematiek.

Wat de kippenkwekerijen betreft, is het niet noodzakelijk om kwekers te stigmatiseren die omwille van economische omstandigheden niet onmiddellijk kunnen voldoen aan nog hogere eisen dan de Europese normen.

Inzake de beschuttingsmogelijkheden zijn er volgens de heer *Callens* geen hinderpalen in de wetgeving ruimtelijke ordening. Landbouwers zullen hun dieren ook niet zomaar onbeschermt in een wei achterlaten. Het kleine aantal processen-verbaal bewijst dit. Aan dierenhouders wil hij de raad geven om een aantal bomen aan te planten waaronder dieren kunnen schuilen.

Samengevat vindt hij het voorstel van resolutie een overbodige tekst omdat een aantal zaken opgelost worden of opgelost zijn.

De heer *Stefaan Sintobin* is van oordeel dat het voorstel van resolutie een te eenzijdige benadering is van de landbouw. Voor de spreker is de landbouw in eerste instantie een economische sector. Dit betekent daarom niet dat de Vlaams Belangfractie niet gevoelig is voor diervriendelijke landbouw. Uiteraard zal iedereen zich aangesproken voelen door het getoonde filmfragment. De laatste decennia worden door de landbouwers enorm veel inspanningen gedaan om aan diervriendelijke landbouw te doen. Deze resolutie stigmatiseert echter de landbouw. Daarnaast zijn er nog andere argumenten om dit voorstel niet goed te keuren. Zowel wat de biggencastratie betreft, als de legbatterijen worden er maatregelen uitgewerkt. Het is ook niet aan Vlaanderen om vooruit te lopen op Europese beslissingen. Zelfs de Europese Commissie heeft gesteld dat dit tot gevolg zou hebben dat bepaalde delen van de kippensector zich zouden verplaatsen naar landen waar de normen minder streng zijn. De spreker verwijst tevens naar de rondetafelconferentie omtrent biggencastratie.

Ook wat het probleem van de schuttingsmogelijkheden betreft, gaat het om een overbodig voorstel van resolutie. De huidige wetgeving omtrent ruimtelijke ordening vormt geen probleem. Het gaat hier in de eerste plaats om een kwestie van sensibilisering.

De heer *Jos De Meyer* deelt de principiële bezorgdheid voor dierenwelzijn maar sommige elementen moeten federaal geregeld worden. Er moet ook rekening worden gehouden met de Europese context, zoniet verplaatst de productie zich, wat vermoedelijk niet de bedoeling is.

De heer *Eloi Glorieux* stelt enerzijds vast dat iedereen bezorgd is om het dierenwelzijn maar dat er ook een verschillende benadering is. De ecologische benadering gaat ervan uit dat dieren niet zomaar economische producten zijn maar levende wezens die gevoelens hebben en die pijn voelen. Dit staat in tegenstelling tot bijvoorbeeld graan of andere landbouwproducten.

Tegenstanders argumenteren dat te veel dierenwelzijn niet goed is voor de economische kansen. De spreker gaat uit van het tegendeel. Enkele weken terug bezocht hij een Europese beurs van bioproducten in Nürnberg. Een Waalse biovarkensboer beweerde dat hij met de klanten, Europese vleeswarenproucenten, die hij de laatste twee uur had ontvangen, zijn productie zou moeten verdubbelen of verdriedubbelen om aan hun vraag tegemoet te komen. Het gaat dus eerder om economische kansen in plaats van bedreigingen.

Eurobarometers geven telkens opnieuw aan dat de Europese consument vragende partij is. Het is niet de bedoeling om met de resolutie de landbouwers te

stigmatiseren. Integendeel is het de bedoeling om de landbouwsector een positief imago en de Vlaamse landbouw een kwaliteitslabel te geven.

Het klopt dat, zoals de heer Callens stelt, er inderdaad eenvoudige maatregelen mogelijk zijn om dieren te beschutten, zoals bijvoorbeeld het planten van bomen. Toch moet elke zomer vastgesteld worden dat dieren zonnebrandwonden oplopen. Tegen koude zijn de dieren op zich goed beschermd. Slagregen en gure wind daarentegen vormen wel een probleem in sommige gevallen.

Wat de biggencastratie betreft, is het juist dat er momenteel aan maatregelen wordt gewerkt en dat er gesprekken gaande zijn. Echter, dergelijke gesprekken lopen reeds vele jaren. Er waren ook afspraken gemaakt in het verleden maar zij worden momenteel niet nageleefd. Daarom is het aangewezen om nu de koe bij de horens te vatten.

Tot slot is het inderdaad zo dat een aantal elementen federaal geregeld moet worden. Daarom wordt ook in het voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering gevraagd om de federale regering tot handelen aan te zetten.

Het voorstel van resolutie kan aan de Vlaamse landbouwsector een positief imago bezorgen. Voor de meerkost voor verdergaande maatregelen dan de Europese normen wordt gevraagd om dit te compenseren.

Mevrouw *Tinne Rombouts* bestrijdt het verhaal dat de consument dergelijke meer diervriendelijke producten zou wensen te kopen. De intentie is er misschien wel, maar eenmaal de consument in de winkel staat kiest hij voor het goedkoopste product. Het mooiste voorbeeld hiervan is het erg beperkte succes van de bioproducten.

3. Indicatieve stemming

Het voorstel van resolutie wordt in een indicatieve stemming eenparig verworpen met 6 stemmen.

De verslaggever,

Tinne ROMBOUTS

De voorzitter,

Jos DE MEYER